

Három vers, prózában

Tomán László

A FEKETE EMBEREK

Olyanok ők, mint a tábornokok, tengernagyok, akik a halál szakadatlan menetét irányítják. Cifra öltözetben járnak, és mindig az ablakom előtt mennek el. Naponta, délután három után, mintha erre vezetne a halál útja, erre, az ablakom előtt. Leeresztem a redőnyöket, csak néhány rést hagyok; aztán ujjaim hegyével a levegő rezdüléséből kitapogatom indulásukat, odasettenkedem az ablakomhoz, s mikor ott mennek, amikor az utcám zöld fái alatt haladnak, ki kell néznem a rések között, hogy lássam, megállnak-e. Vigasztalom magam, hogy ez bátorság, szembenézni velük, pedig tudom, hogy rettegés, gyávaság, kétségbeesés. Mert egyszer majd nem mennek tovább, a fekete emberek egyszer megállnak az ablakom alatt, egy délután, talán őszi lesz, talán tavasz, és megállnak, hidegen, közömbösen. Nem mennek tovább. Ertem jönnek majd. Engem visznek egy délután, őszi lesz vagy tavasz talán, hidegen, közömbösen.

(1953)

A fák csontvázának ezernyi uja a szürke éjszakában úszó hideg csillagok felé nyúl. A felhők valamit keresnek a sötétben, de tétován, az elvesztett önbizalomtól szinte céltalanul keringenek a napsugarak szilárdságától megfosztott égen. Mindennek árnyéka van: a fáknek, csillagoknak, sötétségnek. Fekete csillagpor ragasztotta az árnyak fátylát a csendes, szunnyadó földre, vakolatlan falakra, koromtól komoran kókadtt kéményekre. A szárkúpokból vízfejű rémek lépnek ki, nem, nem rémek ezek, inkább őszirózsák. Zöld kezük bágyadtan csüng, egészen a földre szétfutó lábukig, gyökereik között giliszták furakodnak nesztelenül, őszirózsák, vízfejű rémek lépnek ki a szárkúpokból a hold kivetett hálójába, és kezükkel végigsimogatják a süppedő, elárvult sírokat.
(1955)

FELTÚRT HOMOK

Messziről végnélküli tömegnek, szürke, hullámos, meg-megcsilánzó takarónak látszik, de ha közel hajolsz hozzá, felismered, hogy semmi egyöntetű sincs benne. Csupa szem, merő összefüggéstelenység. Minden szem csupán önmagának létezik.

Hosszú ujjaiddal beletúrkál ebbe a megállapodott, elcsitul homokba, feszültség áradt szét benne, s most leperog tenyeredről, mintha visszavágyna a mozdulatlanúságba.

Holnap mások lába tapossa, más kezek bújnak belé. Valami azonban csak marad belőled; a szemcsék féltve zárják magukba érintésedet. Ha kiárad a víz, magával viszi őket. Erdők, hegyek, sziklák, moszatok, tengerek, pálmák, korallok, halak, polipok kísérik útjukat. De a te szemed mindig velük lesz. Egy szintelen kéreg, testetlen légység tapadt rájuk, s ezt nem lehet levetközni. Beléjük ivódott, hozzájuk nőtt. Ez a homok, ez a megháborgatott, feltúrt homok sohasem szabadulhat meg csipőd itthagyt körvonalaitól.

Lábad nyomát is belevájtad a homokba. Erre járnak majd a napfény vándorai, meztelen testek hemperegnek benne, de az más lesz. Akkorra te már felszálltál a vonatra, egyszer, kétszer intettel az ablakból, s amíg a sűrű, gomolygó füst elnyeli barna szemed, barna arcod, barna hajad, amíg ponttá, láthatatlan homokszemcsévé zsugorodik a szerelvény, én elindulok a homokba, amely megint végtelen sivataggá csillapodik, s nem lesz benne egyetlen oázis sem.
(1956)